BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2017 | ČÍSLO 14

RAKÚSKO

Ekonomika zaraďovaná medzi tie s najlepšími ukazovateľmi vysokou životnou úrovňou. Zároveň častokrát porovnávaná so Slovenskom (minimálne pri platoch). Pozrieme sa na rakúske základné ekonomické ukazovatele, akými sú HDP, inflácia, nezamestnanosť, ale aj prečo majú v Rakúsku oveľa vyššie platy ako u nás.

V tomto čísle:

ČNB skončila s intervenciami voči českej korune po takmer 3,5 rokoch

Maloobchodné tržby v únii vykazujú od začiatku roka prírastky

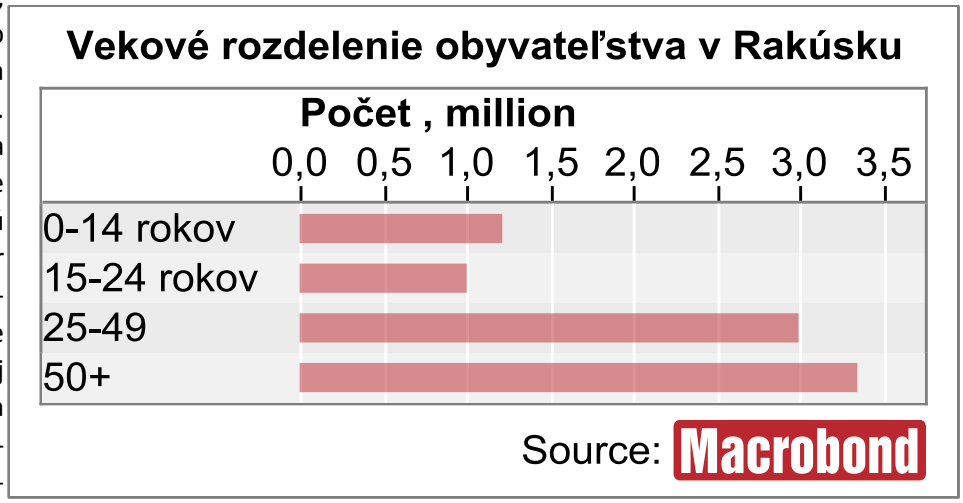
21 % exportu EU smeruje do USA

Eurozóna mala k februáru 15,4 milióna nezamestnaných, medziročne miera nezamestnanosti poklesla o 0,8 % na 9,5 %

Za február 2017 sa na Slovensku poskytlo nových 637 miliónov eur na bývanie, najväčšiu časť tvorili iné úvery na bývanie

Konflikt na Ukrajine pokračuje, separatisti obsadili ekonomicky kľúčové podniky na Donbase

Rakúska republika je spolkový štát s parlamentnou demokraciou, kde má silné postavenie kancelár (v súčasnosti Christian Kern). Skladá sa z deviatich spolkových štátov, ktoré zároveň tvoria administratívne jednotky, to znamená, že majú vlastný snem a vládu. Sú to : Viedeň, Dolné a Horné Rakúsko, Štajersko, Tirolsko, Korutánsko, Salzbursko, Vorarlbersko a Burgenland (zoradené podľa najvyššieho počtu obyvateľov). Populácia v Rakúsku presiahla 8,5 mil., z čoho viac ako 20% žije vo Viedni. 98% obyvateľov sú nemecky hovoriaci a takmer 85% je rímskokatolíckeho vierovyznania. Z hľadiska demografie je problém v Rakúsku ako aj v iných európskych krajinách nízka pôrodnosť a starnúca populácia. Už v roku 2015 obyvatelia nad 50 rokov tvorili 40% celkovej populácie. Niektorým krajinám pomohol príliv mladých migrantov, ktorí môžu do budúcna predstavovať potencionálnu pracovnú silu. Ako príklad môžeme uviesť Francúzsko (čisté saldo migrantov 330 000 v roku 2013) alebo Nemecko (saldo vyše milióna v roku 2013). Rakúsko dosahuje v tomto salde polovicu z Francúzska čo pri viacnásobne nižšom počte obyvateľov predstavuje vyšší záujem prijímať migrantov.

	Viedeň	Bratislava		Viedeň	Bratislava
Obed	10,0 €	5,00 €	**Mesačný lístok MHD**	45 €	26 €
Kapučíno	2,91 €	1,64 €	**VW Golf 1.4**	21 250 €	15 870 €
Mlieko (1l)	1,07 €	0,71 €	**Benzín**	1,14 €	1,24 €
Chlieb (500g)	1,76 €	0,86 €	**Energie (85m2)**	181,80 €	170,30 €
Kuracie prsia (1kg)	9,64 €	4,89 €	**Súkromná škôlka (mes.)**	262 €	678,57 €
Jablká (1kg)	2,09 €	1,15 €	**Prenájom v centre (1-iz.)**	650,11 €	455,69 €
Paradajky (1kg)	2,27 €	1,65 €	**Cena bytu (1m2)**	4111 €	1684 €

Nezamestnanosťou dosahuje viac ako 10 % iba posledné roky. Z dlhodobého hľadiska sa Rakúsko radilo medzi krajiny s nízkou nezamestnanosťou. Od 50.tych rokov do 90.tych rokov 20. storočia bola nezamestnanosť pod úrovňou 4%. Aj takáto nízka úroveň nezamestnanosti spôsobila, že ekonomika Rakúska tak rástla. O kvalitných zamestnancov bol totiž boj. V roku 2014 bola nezamestnanosť 5%, čo bola najnižšia hodnota v rámci EÚ. Postupne sa však začala zvyšovať. Z hľadiska vekovej štruktúry je počet nezamestnaných viac menej rovnomerne rozložený. Zaujímavé je, že až 40% nezamestnaných sú takí, ktorí pracovali v priemysle. Môže to byť spôsobené tým, že priemysel nemá taký ekonomický vplyv čo sa prejavuje aj na hrubom domácom produkte, kde spolu so stavebníctvom tvoria takmer 30% HDP. Oveľa väčšiu váhu v posledných rokoch zastávajú služby, ktoré tvoria 70% HDP. Jedná sa najmä o obchod, finančníctvo a bankovníctvo. Celkovo za rok 2016 bolo HDP vo výške 315 mld.€. Pozreli sme sa bližšie na medziročné zmeny hrubého domáceho produktu. Štátom, ktoré sme porovnali (Rakúsko, Slovensko, Česko, Nemecko) sa HDP zvyšovalo pomerne rovnakou rýchlosťou. Aj kríza v roku 2008 spôsobila spomalenie HDP v priemere o 6% v každom štáte. Avšak keď sa pozrieme na HDP v nominálnom vyjadrení Rakúsko ďaleko prevyšuje slovenské a aj české HDP. HDP v Rakúsku je takmer dvojnásobné v porovnaní s Českom a štvornásobne viac ako naše HDP. Čo sa týka cien výrobkov a služieb v Rakúsku vyvíjajú sa podobne ako v Európskej únii, inflácia je obdobne ako v EÚ aktuálne na úrovni 2,1%. Komparatívny index v porovnaní so Slovenskom je na úrovni 160, tzn., že ceny v Rakúsku sú v priemere o 60% drahšie ako u nás. Čo si na Slovensku kúpiš za 100€, v Rakúsku na to potrebuješ 160€. Z tabuľky možno usúdiť, že život v Rakúsku je nominálne drahší. Za priemerný obed Rakúšan zaplatí dvojnásobne viac ako Slovák. Ak si chce Rakúšan prenajať byt, musí si pripraviť o 200€ mesačne viac. Prenájom jednoizbového bytu v centre Viedne stojí 650 €, kdežto v Bratislave je to 455€. Avšak s platom aký má Rakúšan to nebude taký problém.

Pozrime sa na mzdy v Rakúsku a krajín V4. Hrubá mzda v Rakúsku je štvornásobne vyššia ako na Slovensku. Čo sa však týka podielu čistej mzdy na hrubej, Rakúšan dostane iba 65% zo svojej hrubej mzdy, zatiaľ čo Slovák takmer 77%. V Rakúsku je teda vyššie daňové a odvodové zaťaženie. Dôvodmi prečo sú v Rakúsku oveľa vyššie mzdy ako napríklad na Slovensku je viacero. Už z čias Rakúsko-Uhorska bolo Rakúsko oblasťou, ktorá sa viac zaoberala priemyselnou výrobou a Slovensko skôr poľnohospodárskou. Priemysel napredoval a veľmi rýchlo sa rozvíjal kdežto poľnohospodárstvo zaostávalo. Teda už vtedy začali vznikať rozdiely medzi západom a východom. Tie pretrvávali aj dlhé roky potom. Slovensko „stabilizované“ východnou diktatúrou a socialistickým režimom sa nevedelo tak rozvíjať ako Rakúsko. Trhová ekonomika a súkromné podnikanie sú kľúčovými faktormi pri rozvoji ekonomiky. Na Slovensku bolo dlhšie obdobie kedy podniky, majetok boli zoštátnené. Všetko spadalo pod kontrolu štátu. Bolo naplánované koľko sa vyrobí a toľko sa aj vyrobilo. Pracovníci neboli motivovaní k lepším výkonom. Naopak v Rakúsku podnikatelia medzi sebou súperili, boli motivovaní k tomu, aby boli lepší, aby si získali zákazníkov. Ich práca mala vyššiu pridanú hodnotu. Zvyšovali sa mzdy a s nárastom miezd a ziskov firiem boli vyššie aj odvody na daniach pre štát. Ten zas mohol financie prerozdeliť do verejnej správy. Práve tento proces Slovensku chýbal a brzdil jeho ekonomický vývoj.

Štát	Hrubá mzda	Dane	Sociálne odvody	Čistá mzda	Podiel čistej mzdy na hrubej	Daňovo-odvodové zaťaženie
Rakúsko	3 623,65 €	610,43 €	654,33 €	2 358,89 €	65,10%	34,90%
Slovensko	884,70 €	85,35 €	118,55 €	680,80 €	76,95%	23,05%
Česko	971,21 €	119,33 €	106,83 €	745,05 €	76,71%	23,29%
Poľsko	982,32 €	59,94 €	175,11 €	747,27 €	76,07%	23,93%
Maďarsko	852,72 €	136,44 €	157,75 €	558,53 €	65,50%	34,50%

Avšak dá sa povedať, že časom Slovensko pomaly dobieha vyspelejšie krajiny zo západného sveta. Aj čo sa týka vládneho hospodárenia a verejných výdavkov, Rakúsko v roku 2015 minulo 51,5% HDP na verejné výdavky čo je mierne nad priemerom EÚ (47,2% HDP). Najviac minula rakúska vláda na sociálne zabezpečenie a to až 21,8% z HDP, čo len potvrdzuje fakt, že má dosť nezamestnaných a starnúcu populáciu. Slovensko minulo na verejné výdavky 45,6% HDP. Pomerovo, v rámci našich možností Slovensko vyčleňuje financie na verejnú správu podobne ako Rakúsko a ako je aj priemer EÚ. S HDP sme porovnali aj verejný dlh Rakúska, ktorý koncom roka 2016 dosiahol viac ako 275 mld.€ čo tvorí takmer 85% z ich HDP.

Významným v rakúskom hospodárstve je zahraničný obchod. Pod správou ministerstva vedy, výskumu a hospodárstva bola založená štátna agentúra na podporu prílevu zahraničných investorov do Rakúska. Ponúkajú im bezplatné služby orientované na etablovanie zahraničných podnikateľov na rakúskom trhu. Pozrime sa teda bližšie aké sú obchodné vzťahy s Rakúskom. Nedá sa povedať, že Rakúsko je importnou resp. exportnou krajinou. Obchodná bilancia je dlhodobo nízka čo znamená, že rozdiel medzi exportom a importom nie je veľký. Za rok 2016 bolo obchodné saldo záporné v hodnote 0,6 mld. Z krajiny sa vyviezol tovar a služby za 10,4 mld.€ a naopak doviezlo sa za 11 mld.€. Medzi exportné tovary patria najmä stroje, dopravné prostriedky, elektronické zariadenia, ale aj farmaceutiká a plasty. Dá sa povedať, že spomenuté položky sa vyskytujú aj v rebríčku top importných produktov. Čo sa týka krajín najviac obchodujú s Nemeckom. Smeruje tam takmer tretina exportu a okolo 30% importu je tiež práve z Nemecka. Jedná sa najmä o stroje a vozidlá. Ďalším obchodným partnerom je USA, kde vyvážajú takmer 7% najmä stroje a elektroniku. Do Talianska vyvážajú drevo, stroje, ale aj železo a oceľ. Rakúsko obchoduje aj so Švajčiarskom, najmä v oblasti chémie a farmácie.

Pozrime sa aj na iné aspekty rakúskeho hospodárstva. Spomenuli sme priemysel, ktoré tvorí takmer 30 % HDP. Zaujímavosťou je, že 75% všetkých priemyselných podnikov zamestnáva menej než 10 zamestnancov. V Rakúsku je teda veľa malých podnikov, od ktorých závisí celý priemysel. Celkovo v priemysle pracuje štvrtina pracujúceho obyvateľstva, z čoho najväčší podiel pripadá na strojárenský a kovospracujúci priemysel. Rakúsky priemysel je silne závislý na exporte. 60% priemyselnej produkcie sa vyváža do zahraničia, jedná sa najmä o stroje a vozidlá do Nemecka. Aj v stavebníctve prevažujú malé a stredné podniky. Až 80% z nich zamestnáva menej než 10 zamestnancov. Celkovo pracuje v stavebníctve približne 8% zamestnaných. Ak sa povie pojem ekologické poľnohospodárstvo, Rakúsko bude spomenuté na popredných miestach. Je totiž druhé v Európe čo sa týka podielu biologicky obhospodarovanej pôdy na celkovej poľnohospodárskej pôde (hneď po Lichtenštajnsku) a to až takmer 14%. Aj Rakúsko postihol európsky trend klesajúceho počtu podnikov v poľnohospodárstve. Za posledných 20 rokov klesol počet podnikov o 20%. Avšak rakúske poľnohospodárstvo držia malé rodinné farmy, ktoré aj vďaka silne propagovaným regionálnym výrobkom prosperuje. Zaujímavé je, že polovica poľnohospodárskych podnikov vykonáva poľnohospodársku činnosť ako vedľajšiu. Ich činnosť je teda viac diverzifikovaná a vystavená menšiemu nebezpečenstvu v prípade napríklad nepriaznivých klimatických podmienkach. Je to veľmi dobrá stratégia nakoľko ak sú nízke ceny poľnohospodárskych plodín, podnik podrží ich hlavná činnosť. Na druhej strane ak sa im veľmi darí ich v hlavnej činnosti, zisky môžu investovať do svojej poľnohospodárskej činnosti a tak ju modernizovať. Najväčší podiel na HDP má ako sme už spomenuli terciárny sektor teda služby, a to až 70%. Najvýznamnejšou časťou rakúskeho sektora služieb je obchod. V poslednom období má rastúcu tendenciu práve automobilový obchod. Rakúsko má aj hustú bankovú sieť a rozvíjajú sa aj finančné a poisťovacie služby.

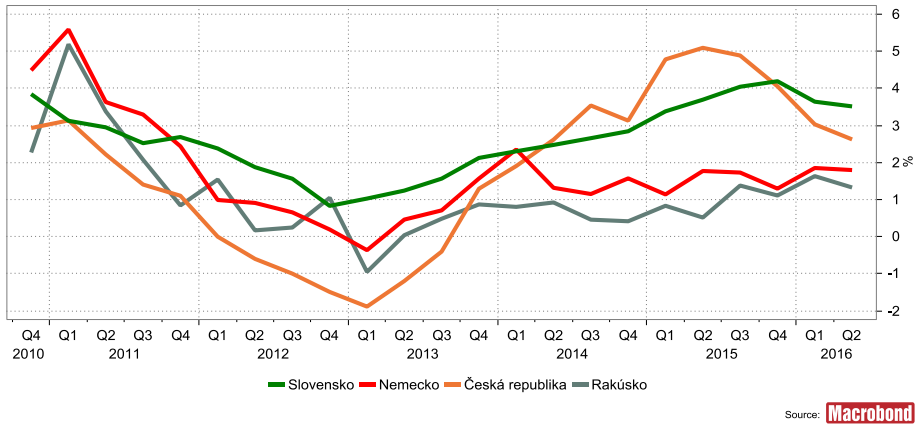
Na základe vyššie spomenutých údajov sme si mohli vytvoriť obraz o ekonomike, ktorá patrí medzi 10 najvyspelejších a najbohatších na svete. Rakúsky ekonomický systém sa radí medzi sociálne trhové hospodárstvo. Trhová ekonomika a sloboda v podnikaní sa podpísali pod rozvoj tohto štátu. Rakúsko je v dobrej ekonomickej kondícii. Hospodárstvo je postavené na malých podnikov, ktoré majú dlhú tradíciu. Práve táto črta zachovania tradície je u Rakúšanov veľmi silná. (sd)

TOP 5 exportných krajín podiel na celkovom exporte tovarov	
Nemecko	30,0 %
USA	6,9 %
Taliansko	6,3 %
Švajčiarsko	5,4 %
Francúzsko	4,5 %

TOP 5 importných krajín podiel na celkovom importe tovarov	
Nemecko	36,9 %
Taliansko	6,2 %
Čína	5,9 %
Švajčiarsko	5,6 %
Česká republika	4,2 %

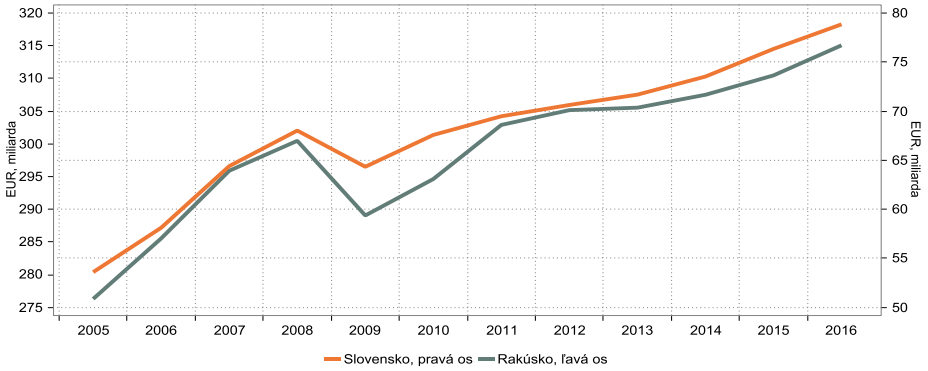
Zdroj: Statistik Austria 2016

Hrubý domáci produkt, medziročná zmena (stále ceny)

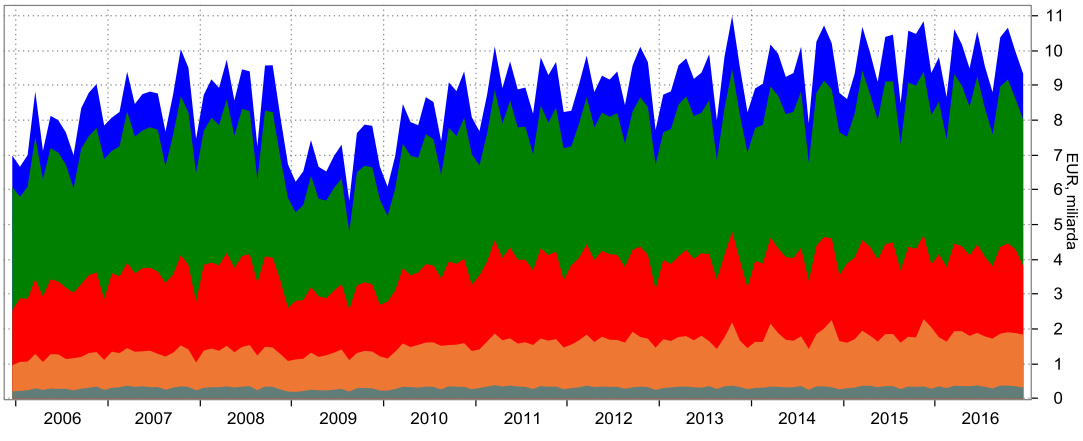
Source: Macrobond

Hrubý domáci produkt (stále ceny)

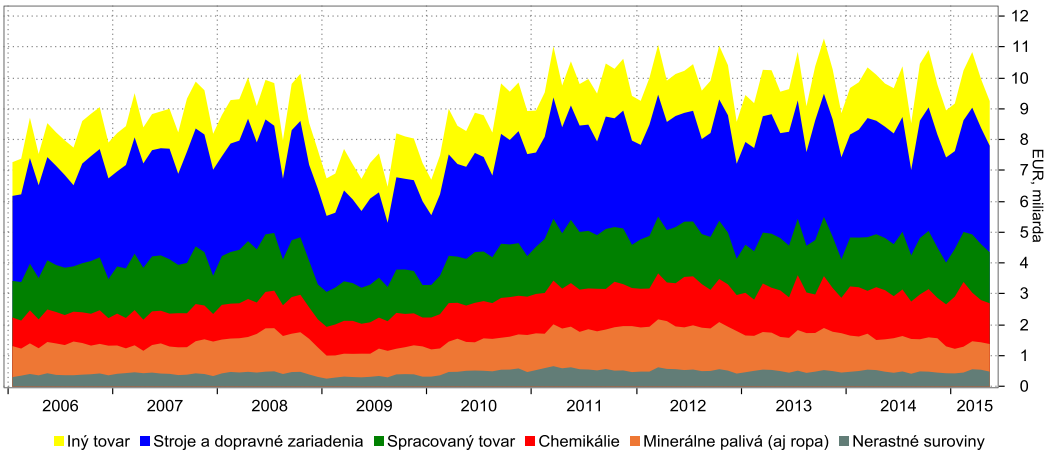
Source: Macrobond

Export Rakúska podľa komodít

Source: Macrobond

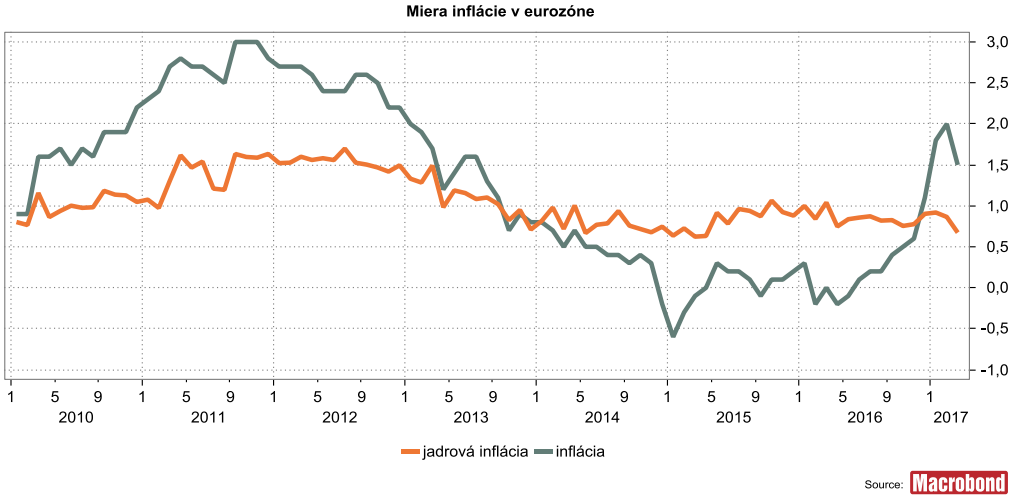
Import Rakúska podľa komodít

Source: Macrobond

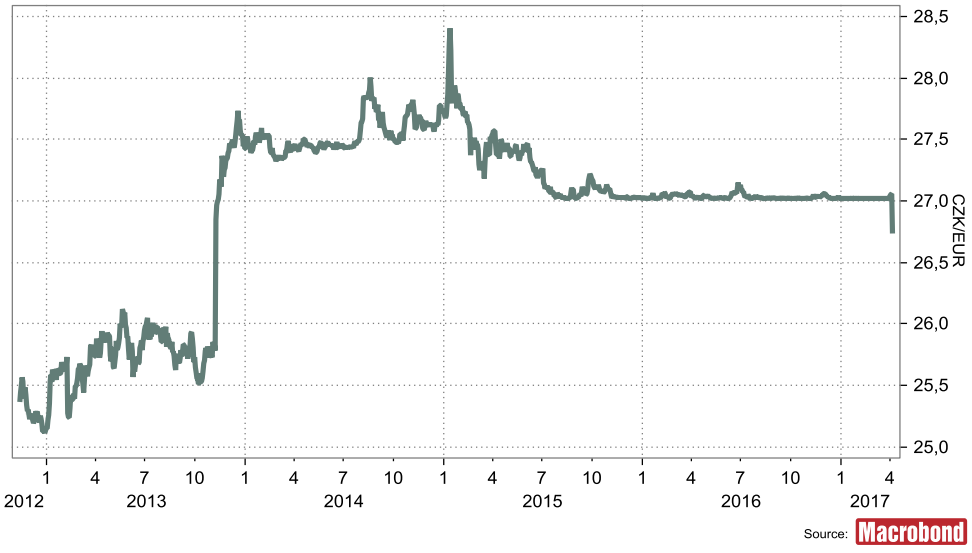
Inflácia sa v marci vzdialila od inflačného cieľa

Miera inflácie v marci za eurozónu klesla na úroveň 1,5 %. Inflačný cieľ 2 %, ktorý bol dosiahnutý vo februári sa nepodarilo udržať. Najvýraznejší rast inflácie pritom začal ešte v novembri 2016, kedy dosahovala hodnotu 0,6 %. Tento rast sa zastavil práve v marci a to poklesom inflácie medzimesačne o 0,5 p.b. Ďalej sa pozrime na jadrovú infláciu, ktorá dosiahla v marci 0,67 %, čiže tiež poklesla. Je očistená od cien nespracovaných potravín a cien energií. Z toho vyplýva, že práve tieto dve zložky navyšujú celkovú infláciu a mali podstatný vplyv na jej marcové zníženie. Ceny energií sa v marci dostali na úroveň 7,3 % (vo februári 9,3 %) a ceny nespracovaných potravín dosiahli 3,0 % (vo februári 5,3 %). Taktiež poklesli aj služby medzimesačne o 0,3 p.b. a priemyselné výrobky ostali na rovnakej úrovni ako predchádzajúci mesiac, a to na úrovni 0,2 %. Pri cenách energií zníženie v marci bolo spôsobené poklesom ceny ropy, kedy jej najnižšia marcová hodnota bola na úrovni 50,5 USD za barel a neprekročila hranicu 55 USD/barel. Vo februári cena ropy kolísala okolo 55 USD za barel, čo spôsobilo cenu energií na 9,3 %. Od kedy začala ECB s kvantitatívnym uvoľňovaním, vo februári to bolo prvý krát, kedy sa dosiahol jej inflačný cieľ. Keďže inflácia opäť poklesla, môžeme očakávať, že ECB uvoľňovanie monetárnej politiky v najbližšom období neukončí. (mm)

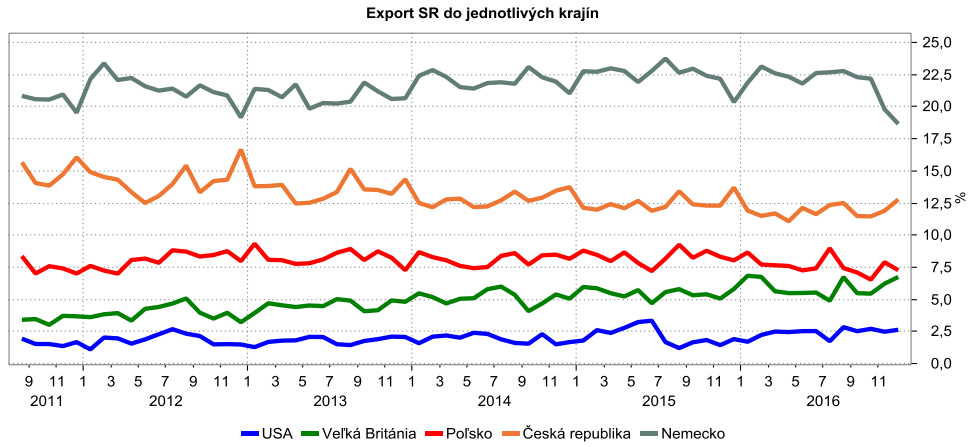
Česká národná banka zrušila intervencie

Už dlhšiu dobu sa hovorilo o možnom predčasnom zrušení intervencií pri českej korune. K tomuto zrušeniu nakoniec došlo štvrtok 6.apríla (začiatok od novembra 2013). Zrušenie intervencií znamená, že kurz českej koruny už nebude umelo udržiavaný nad hranicou 27 czk/eur ale bude ho určovať ponuka a dopyt na trhu. Po tomto oznámení Českej národnej banky kurz klesol pod hranicu 27 czk/eur, čo znamená, že česká koruna posilnila. Na konci štvrtkového dňa sa kurz uzavrel na hodnote 26,7 czk/eur. Pondelok majú vyjsť údaje o inflácii v Českej republike za marec, ktorá bola naposledy na úrovni 2,5 % (vo februári). Je možné, že bankári očakávajú infláciu na 2,5 % a viac a to môže byť jeden z dôvodov zrušenia intervencií v takomto čase. Pri veľkých výkyvoch kurzu plánuje ČNB zakročiť a tieto výkyvy zmierniť. (mm)

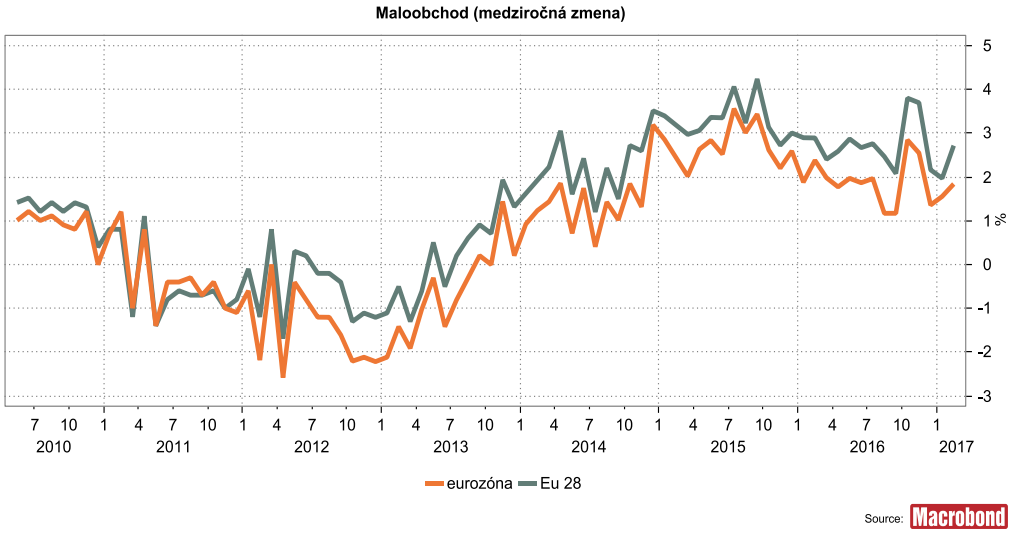
EÚ najviac obchoduje s USA, Čínou a Švajčiarskom

EU s jednotlivými tovarmi obchoduje vnútri EU a taktiež aj s krajinami mimo Európskej únie. Najväčší obchodní partneri EÚ sú Čína, USA a Švajčiarsko. Pri exporte tovarov vyvážame v EU 21 % do USA, 10 % do Činy a 8 % do Švajčiarska. Pri importe majú opäť prvenstvo tieto krajiny, akurát v inom objeme. Z Číny sa importuje 20 %, z USA 14 % a zo Švajčiarska a Ruska rovnako po 7 %. Keď sa pozrieme na vnútro európsky export a import, ako hlavný partner prevláda Nemecko, čiže najviac sa importuje a exportuje do Nemecka. Čo sa týka Slovenska, najviac sa exportuje do Nemecka, Českej republiky a Poľska. Zaujímavé pri Slovensku je, že exportuje až 85 % tovarov, čo je najviac spomedzi všetkých členských štátov EU. Pozrime sa na krajiny, ktoré najviac obchodujú s Veľkou Britániou (VB). Podľa údajov z Eurostatu, Veľkú Britániu ako „hlavného partnera" pre export nemá evidovanú žiadna krajina. Nájdeme ju až ako „druhý hlavný partner" pri štátoch Írsko, Cyprus a Poľsko. Na tieto krajiny bude mať brexit najväčší vplyv a bude pre nich dôležité vyjednanie výhodných dohôd s VB. Síce pri Slovensku sa Veľká Británia nenachádza medzi prvými tromi hlavnými partnermi, aj napriek tomu odchod VB z EU pocítime a môžeme očakávať mierne zníženie pri vývoji niektorých ukazovateľov. V súčasnosti nie je problém len odchod VB z Európskej únie ale aj plánované zmeny prezidenta Trumpa. Keďže EU najviac exportuje práve do USA, v ktorej Trump plánuje zaviesť 20 % daň na dovoz, bude nutné nájsť si nové odbytové trhy pre tovary. (mm)

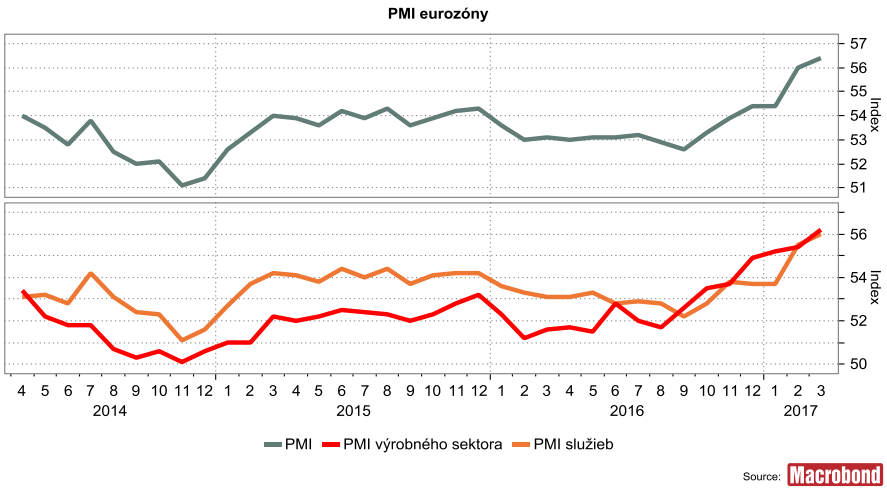
Maloobchodné tržby v únii rastú

Maloobchodné tržby vo februári sa medzimesačne z januára na február zvýšili o 0,7 % rovnako v EU 28 aj v eurozóne. Vzrástli taktiež aj medziročne, pričom v EU 28 (+ 2,7 %) bol vyšší nárast než v eurozóne (+ 1,8 %). Výraznejší pokles začal v novembri 2016 a zlepšenie nastalo začiatkom roka 2017. Najväčší medziročný rast v EU 28 bol zaznamenaný v skupine produktov, ktoré zahŕňajú oblečenie, elektroniku, nábytok, počítače, farmaceutický tovar, poštové objednávky a pod. o 3,4 %, pričom v januári bol rast 2,3 %. Na druhej strane pri pohonných látkach maloobchodné tržby vo februári vzrástli o 1,0 %, ale oproti predchádzajúcemu mesiacu sa rast spomalil, keďže v januári bol na úrovni 1,6 %. Keď sa pozrieme na jednotlivé štáty pri medziročnom porovnaní, najväčší rast dosiahlo Slovinsko (+ 16,8 %) a Luxembursko (+ 12,9 %). Naopak pokles môžeme vidieť pri troch štátoch - Belgicku (- 3,2 %), Malte (- 0,9 %) a Dánsku (- 0,2 %). Inflácia vo februári dosiahla 2 % a aj napriek tomu v tomto mesiaci tržby rástli. Kúpyschopnosť spotrebiteľov sa zvyšuje, čo naznačuje celkový index, resp. celkový obrat, ktorý od roku 2013 rastie. Po odchode Veľkej Británie z EU, ktorá dosiahla vo februári medziročný rast 3,5 %, môžeme očakávať menšie rozdiely medzi hodnotami EU 28 a eurozóny. (mm)

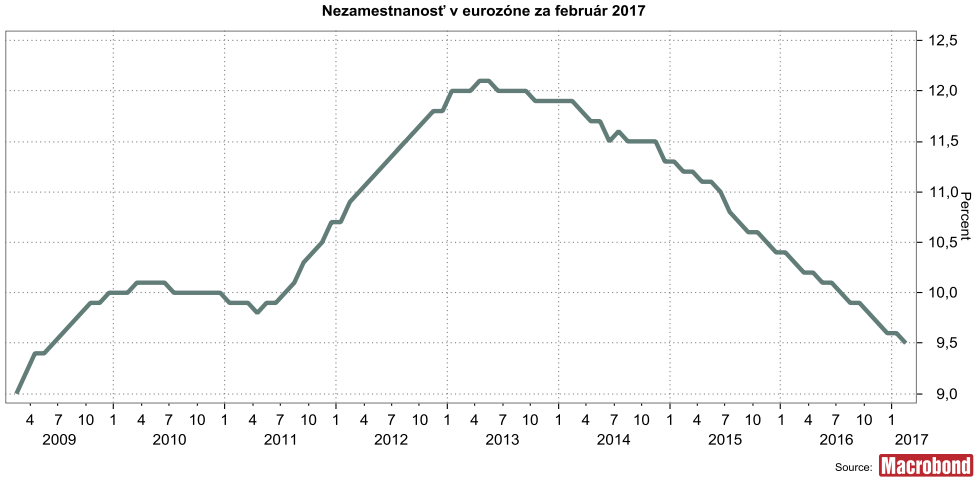
PMI v Eurozóne

Index nákupných manažérov (PMI) v marci opäť vzrástol, dostal sa tak na úroveň 56,4 bodu. Medzimesačne to predstavuje nárast o 0,4 bodu a medziročne o 3,3 bodu. Keďže vo februári bol medziročný nárast o 3,0 bodu, súkromný sektor sa vyvíja pozitívne. Približne na rovnakú úroveň v marci vzrástol PMI služieb aj výrobného sektora. PMI služieb dosiahol úroveň 56 bodov a medziročne tak vzrástol o 2,9 bodu. PMI výrobného sektora vzrástol vo väčšej miere, na 56,2 bodu, čo je medziročný rast o 4,6 bodu. Čiže výrobný sektor dosahuje vyšší pokrok a medzi výrobnými manažérmi sa mu viac darí než v sektore služieb. Keď sa pozrieme na väčšie krajiny eurozóny, dosahovali rozdielne rast aj pokles. Rast potiahli hlavne tri veľké ekonomiky – Nemecko, Francúzsko a Veľká Británia. V Nemecku PMI vzrástol na úroveň 57,1 bodu, pričom PMI výrobného sektora vzrástlo medziročne až o 7,6 bodu a PMI služieb len o 0,5 bodu. Sektor služieb si tak posledný rok udržiava približne rovnakú hladinu a prevláda tu skôr stabilita, na druhej strane vo výrobnom sektore môžeme vidieť výrazný posun dopredu, kedy výrobní manažéri hodnotia situáciu pozitívne. Okrem Nemecka vzrástol PMI aj vo Francúzsku (56,8 bodu) a Veľkej Británii (54,9 bodu). Vo Veľkej Británii rast indexu ťahali hlavne služby, pretože index vo výrobnom sektore poklesol medzimesačne o 0,3 bodu. Na druhej strane celkový PMI poklesol v Taliansku (54,2 bodu). (mm)

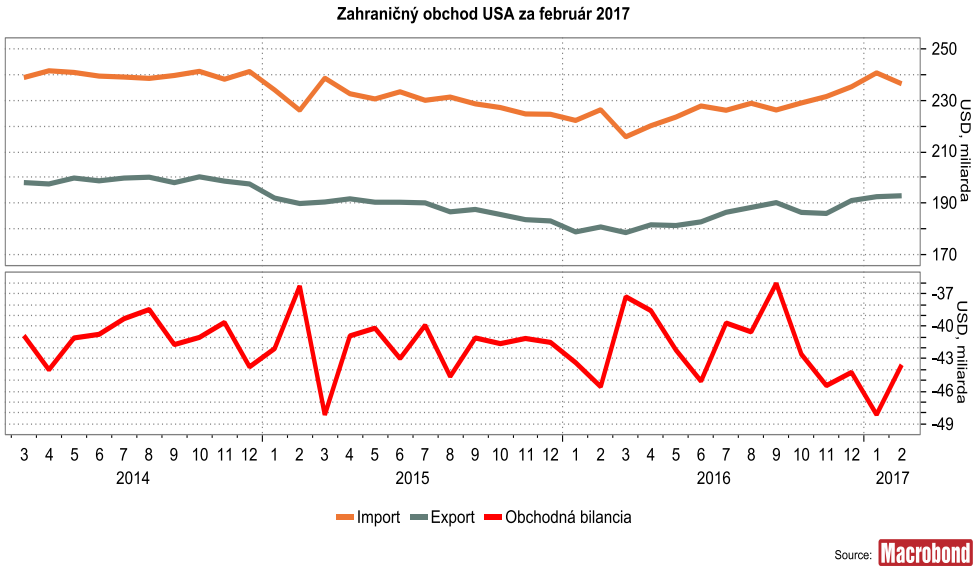
Nezamestnanosť v Eurozóne

Miera nezamestnanosti vo februári 2017 v eurozóne vykazuje hodnotu 9,5%, čo predstavuje najnižšiu mieru nezamestnanosti od mája 2009 a medzimesačný pokles o 0,1% v porovnaní s januárom. Rok spätne v tom istom období (február) bola miera nezamestnanosti 10,3%. Vo februári 2017 bolo v eurozóne nezamestnaných 15,4 milióna obyvateľov, pred rokom to bolo o 1,24 milióna viac. Najväčší medziročný pokles miery nezamestnanosti bol v Španielsku z 20,5 % na 18 %, Portugalsku z 12,2% na 10%. Čo predstavuje 600 000 ľudí v Španielsku a 110 000 v Portugalsku, čo sa v priebehu roka zamestnalo. Tieto výsledky, ktoré sú dosahované za posledné obdobie môžeme pripisovať ekonomickému rastu v eurozóne, rastúcej inflácií a zvyšujúcej sa výrobe. Tieto ukazovatele boli podporované expanzívnou monetárnou politikou ECB, avšak jadrová inflácia je stále za očakávaniami (0,9%). Rovnako dobre sa vyvíjajú aj manažérske indexy hlavných ekonomík ako je Nemecko a Francúzsko, to signalizuje dôveru výkonných manažérov z najväčších firiem, že daný trend bude pokračovať. Znižovanie nezamestnanosti bolo podporené aj novými exportnými obchodmi, ktoré získali Nemecko a Francúzsko. Zaujímavosťou je to, že najnižšiu evidovanú mieru nezamestnanosti v eurozóne má Nemecko (3,9%) a je tam najväčší počet voľných pracovných miest. Tento mesiac očakávame voľby vo Francúzsku a ich výsledok môže mať dopad na celú európsku úniu. (mb)

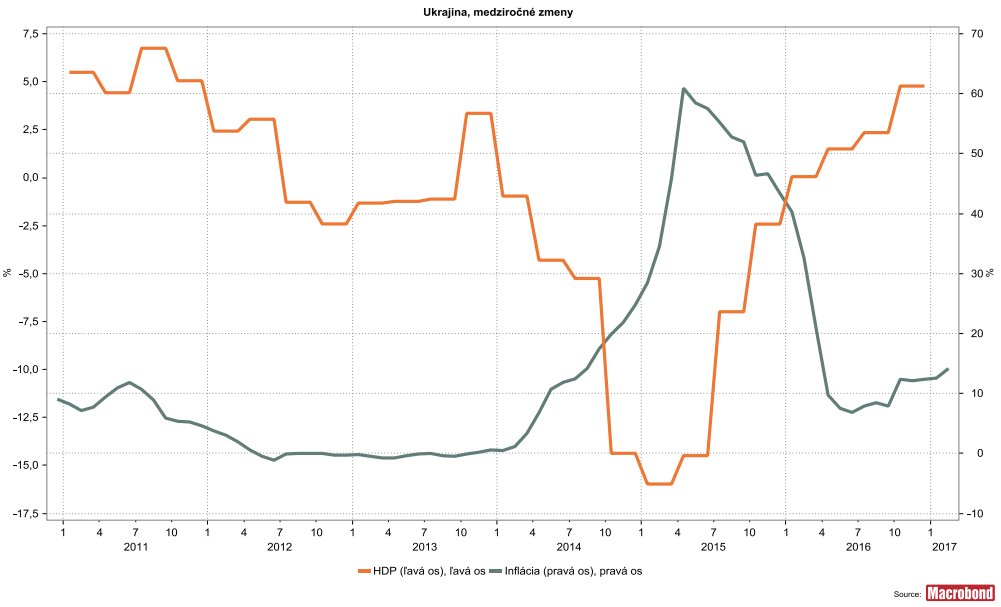
USA s menším deficitom zahraničného obchodu

Deficit zahraničného obchodu s tovarmi a službami sa v USA znížil na 43,6 miliardy USD vo februári 2017. Toto číslo bolo menšie ako očakávali trhy. Výsledok obchodnej bilancie ovplyvňuje export a import krajiny. Export USA sa medzimesačne zvýšil o 0,2 % na 192,9 miliárd USD. Rast exportu bol poháňaný najmä lodnou prepravou áut a priemyselného materiálu. Import do krajiny medzimesačne poklesol o 1,8 % na 236,4 miliárd USD. Spôsobil to pokles importovaných automobilov a súčiastok. Import z Číny zaznamenal výrazný pokles o 8,6 miliardy USD na hodnotu 32,8 miliardy USD. Export USA do EÚ sa medzimesačne v tomto mesiaci zvýšil (+8%) a importovali menej tovarov a služieb (-1,3%). Ako môžeme sledovať opatrenia, ktoré americký prezident plánuje začínajú mať vplyv aj na momentálnu situáciu. Ak sa pozrieme na obchody s Čínou ako príklad, tak vidíme klesajúcu aktivitu v importe(-20,8%), ale aj exporte (-2,7%). Uvidíme či sa v najbližšom období podarí Trumpovi pretlačiť nejaký zákon, ktorý výrazne ovplyvní zahraničný obchod (ako napríklad tarify uvalené na dovezené tovary, znižovanie daňového zaťaženia PO), čo by spôsobilo uzatváranie americkej ekonomiky. (mb)

Ukrajina si blokádou len poškodí

Konflikt medzi ukrajinskými aktivistami a proruskými separatistami v Donbase pretrváva dlhšie. Koncom januára ukrajinskí aktivisti fyzicky zablokovali úseky železničnej trate vedúcej do Donbasu, na čo proruskí separatisti zareagovali tým, že prevzali kontrolu nad 40 hutníckymi a ťažobnými podnikmi v Donbase. To podnietilo ukrajinskú vládu k tomu, aby úplne zablokovala prepravu tovarov a surovín do samozvaných republík v Donbase so 4 mil. obyvateľov (Donecká a Luhanská republika). Ťažký priemysel je v tejto oblasti veľmi rozvinutý. Svedčia o tom aj prognózy, ktoré odhadujú, že ekonomický rast Ukrajiny spomalí z 2,8% na 1,9%. Deficit bežného účtu by sa mal navýšiť z 3,5mld.$ na 4,3 mld.$. Okrem toho, že to poškodí samotné závody v Donbase, ktoré sú závislé dodávateľoch, ale aj odberateľoch v Ukrajine, tak si Ukrajina získa nedôveru zo strany Európy, ale aj USA. MMF, ktorý plánuje poskytnúť Ukrajine 17,5mld. $ úver (približne polovicu už poskytol), sa po tomto incidente rozhodol odložiť vyčlenenie ďalšej miliardy z úveru. Ukrajina sa takýmito opatreniami vzdaľuje EÚ, ale aj globálnemu svetovému trhu. (sd)

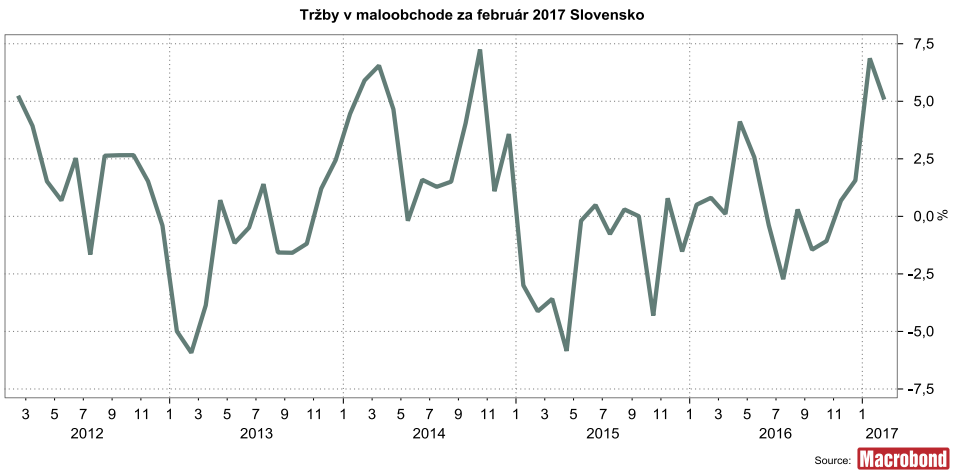
Úvery na nehnuteľnosti na Slovensku

Ku koncu roka 2016 poberalo štátny príspevok na hypotéky pre mladých 72 000 ľudí čo je medziročný nárast o 11,2%. Za posledných 5 rokov sa tento počet takmer zdvojnásobil. Spôsobila to zlepšujúca sa ekonomická situácia, nižšia nezamestnanosť a vyššie mzdy umožňujú ľuďom si dovoliť zaviazať sa hypotékou aj na dlhšie obdobie. Na druhej strane pri kontinuálnom raste cien nehnuteľností je hypotéka pre mladých nevyhnutnou, ak si chcú založiť vlastné bývanie. Tu plánuje štát novelizovať zákon o dani z príjmov, kde chce zaviesť odpočítateľnú položku od daňovej povinnosti pre mladých, ktorí majú hypotéky namiesto aktuálne priamej podpory cez 3 % (2 % štát a 1 % banka). Štát tak nepriamo podporí mladých, aby si zaobstarali bývanie. Aktuálne však úvery na nehnuteľnosti dosahujú vysoké objemy, ktoré odrážajú veľmi nízke úroky. Vo februári tesne pred sprísnením pravidiel pri pôžičkách si ľudia požičali na nehnuteľnosti 637,7 miliónov euro. Objem novo poskytnutých úverov obyvateľstvu na nehnuteľnosti sa medziročne zvýšil o 39 %. Tento rast zapríčinil zvýšený objem poskytnutých iných úverov na nehnuteľnosti o 45% (138 miliónov eur) a hypotekárnych úverov (medziročne vzrástli o 31% - 34,25 milióna eur). Obyvateľstvo bolo motivované si v danom mesiaci požičiavať, lebo prvého marca boli avizované prísnejšie pravidlá na získanie úverov na bývanie či hypoték. Pokiaľ sa chcú ľudia pre kúpu bytu zadlžiť je potrebné mať aspoň časť ceny bytu alebo potom je nutné to financovať cez spotrebný úver, ktorý má vyššie úrokové miery ako úvery na bývanie. Svoju úlohu zohráva aj nové posudzovanie dlžníkov bankami. Po novom banky budú prísnejšie hodnotiť schopnosť splácať úver . Budú zisťovať koľko ostane dlžníkovi z príjmu, ak sa odpočítajú náklady na splátky úverov, životné minimum a finančná rezerva (5 % rozdielu medzi príjmom a životným minimom). Táto finančná rezerva by mala narásť až na 20%, takže bude náročnejšie získať úver. Ďalšou novinkou je tzv. „stress test“, kedy schopnosť splácania dlhu dlžníkom bude podrobená testu či by bol schopný splácať ak by úrokové miery stúpli o 2% p.a. V nasledujúcom období môžeme očakávať medziročný pokles úverov na bývanie vzhľadom na dané opatrenia. (sd,mb)

Novo poskytnuté úvery obyvateľstvu (v tis. Eur)	Február 2016	Február 2017
úvery na nehnuteľnosti	458 349	637 717
v tom: hypotekárne úvery	109 125	143 375
stavebné úvery	1 199	650
medziúvery	41 390	49 308
iné úvery na nehnuteľnosti	306 635	444 384

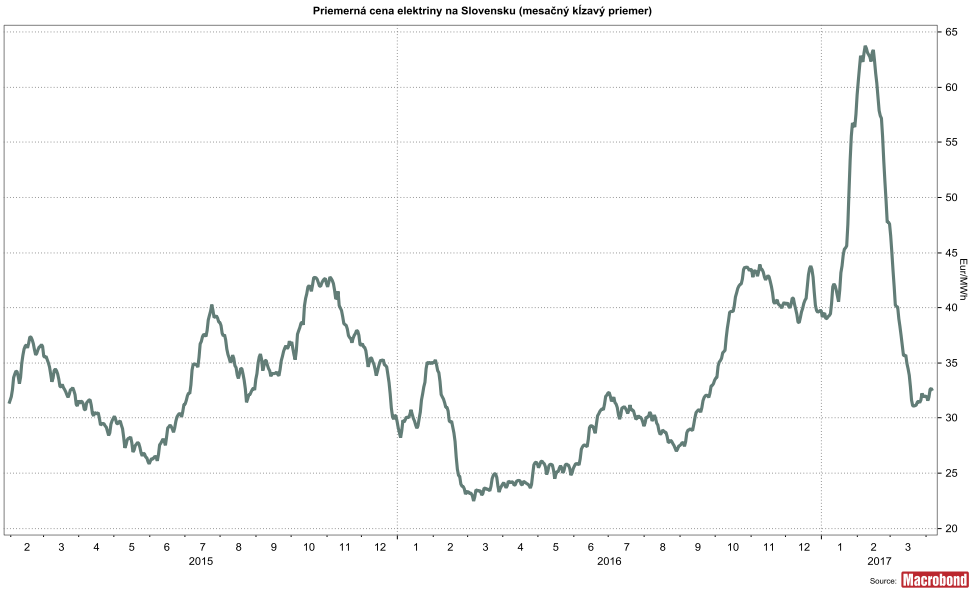
Tržby vo vnútornom obchode za február 2017

V maloobchode tržby na Slovensku medziročne vzrástli za február o 5,6 % v stálych cenách. Zvýšenie súviselo s rastom tržieb takmer vo všetkých činnostiach, predovšetkým v maloobchode (25,5 %), maloobchode s pohonnými látkami v špecializovaných predajniach (16,1 %), maloobchode v nešpecializovaných predajniach (1,7 %) a v maloobchode ostatného tovaru v špecializovaných predajniach (4,3 %). Tržby klesli len v maloobchode s tovarom pre kultúru a rekreáciu (-3,9 %) a v stánkoch a na trhoch (-1,4 %). Tržby vo veľkoobchode medziročne vzrástli o 3,1 %. Tento rast bol poháňaný rastom tržieb v ostatnom špecializovanom veľkoobchode (13,9%), veľkoobchode s potravina nápojmi a tabakom (5,9%) a vo veľkoobchode s poľnohospodárskymi surovinami a živými zvieratami (21,5%). Tržby v ubytovaní boli vyššie o 3,4%. Tržby v činnostiach reštaurácií a pohostinstiev vzrástli o 5 %. Rast tržieb vo vnútornom obchode môžeme hodnotiť pozitívne, lebo hodnoty sú uvádzané v stálych cenách a to znamená, že spotrebitelia zvyšujú dopyt po produktoch bez vplyvu inflácie. V Ekonomike prúdi väčší objem peňazí a podniky môžu investovať a zamestnávať viac ľudí. Zvýšenie spotreby má pozitívny vplyv na zvýšenie rastu hrubého domáceho produktu. (mb)

Ceny energií na burzách vzrástli

Trhová cena elektriny sa pohybuje na úrovni 31€/MWh. Začiatkom minulého roka sa jej cena pohybovala na úrovni 22€. Medziročný nárast bol spôsobený chladnou zimou, výpadkami jadrových elektrární vo Francúzsku, ale aj nižším množstvom zrážok, od ktorých závisia vodné elektrárne. V priebehu roka 2016 sa zvýšila cena energie nad 28€, a teda ÚRSO pri určovaní cien na tento rok vychádzal z priemernej ceny 27€. Burzová cena elektriny však rastie a rovnako aj dotácie na obnoviteľné zdroje z čoho vyplýva, že v budúcom roku okrem doplatkov budú spotrebitelia možno platiť celkovo za elektrinu viac. Podobný trend sa očakáva aj pri plyne, ktorého cena sa medziročne navýšila o takmer 20% kvôli zvýšenému dopytu. Najväčší dodávateľ plynu ruský Gazprom odhaduje, že dopyt po plyne tento rok vzrastie o 5%. To sa samozrejme odrazí na jeho trhovej cene. Výkyvy ceny plynu sú pre konečných spotrebiteľov citlivejšie ako pri elektrine, kde do konečnej ceny vstupuje viac faktorov ako sú dotácie na obnoviteľné zdroje či spaľovanie hnedého uhlia, ktoré nie je vôbec efektívne. (sd)

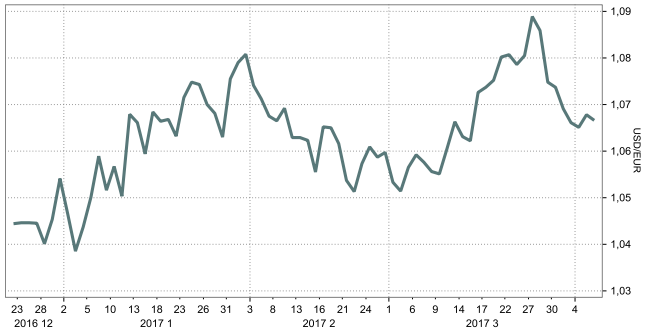

Index trhu práce

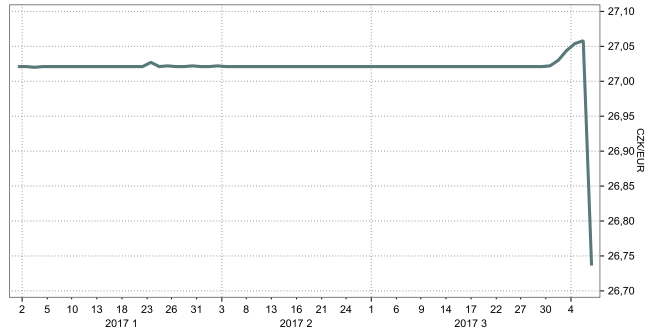
Každý štvrťrok realizuje spoločnosť ManpowerGroup prieskum trhu práce v 43 krajinách sveta vrátane Slovenska. Zamestnávateľom položí otázky ohľadom vývoja ich náborových plánov. Teda či plánuje zvýšiť, znížiť alebo ponechať počet svojich zamestnancov. K druhému štvrťroku 2017 bolo opýtaných 750 zamestnávateľov z čoho 12% odpovedalo, že chystá nábor zamestnancov, 78% ponechá svoj počet zamestnancov nezmenený a 2% hlásia zníženie počtu zamestnancov. Zvyšní opýtaní sa nevyjadrili. Index sa vypočítava ako rozdiel pozitívnych a negatívnych vyjadrení, teda aktuálne 12%-2%=10. Medziročne sa index trhu práce navýšil o dva body. Ako vidieť na grafe, od roku 2014 rastie, rovnako aj ako začala klesať nezamestnanosť. V roku 2016 sa rast mierne zastavil čo môže byť vypovedať o tom, že tí ktorí sa chceli a vedeli zamestnať sa zamestnali a tí, ktorí sú nezamestnaní sa nechcú dostať do pracovného pomeru, nakoľko sú dlhodobo nezamestnaní alebo nemajú dostatočné zručnosti. V konečnom dôsledku sa dá povedať, že index vierohodne predpokladá vývoj budúcej zamestnanosti. Čo sa týka jednotlivých odvetví, najsilnejšie náborové plány hlási spracovateľský priemysel (index +18), ale aj financie, poistenie a iné služby (+11), ďalej stavebníctvo, poľnohospodárstvo, doprava a veľkoobchod zhodne s hodnotou indexu +10. Čo sa týka regiónov, pozoruje sa vývoj v západnom, strednom a východnom Slovensku, ale aj osobitne v Bratislave. V medziročnom porovnaní sa náborové plány navýšili najviac v Bratislave a strednom Slovensku o 4%, na západnom Slovensku iba o 1% a na východe zostali nezmenené čo potvrdzuje fakt, že na východe je nezamestnanosť vysoká a je tam málo pracovných príležitostí kde by sa mohli ľudia zamestnať. Porovnanie podľa veľkosti podnikov ukázalo, že čím je podnik väčší a má viac zamestnancov, tým viac plánuje aj nabrať v druhom štvrťroku. V porovnaní s ostatnými 42 krajinami sme na 19. mieste. Veľké nábory práce plánuje krajiny s pomerne nízkou nezamestnanosťou ako je Taiwan (nezamestnanosť 4%) či Japonsko (nezamestnanosť 3%), kde je index trhu práce viac ako 20. (sd)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

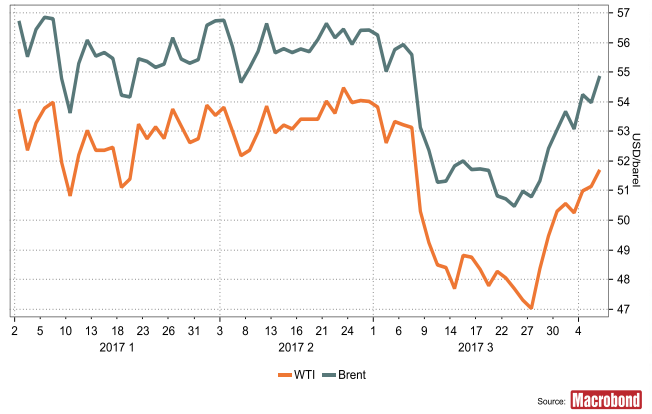
EUR/CZK

ZLATO

ROPA

SLOVENSKO

ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POĽSKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Americký výrobca elektromobilov Tesla v prvom štvrťroku tohto roka zvýšil predaj o takmer 70% a predal rekordných 25000 vozidiel čím získal ďalšie prostriedky na výrobu nového elektromobilu Model 3, ktorý má firme priniesť vyšší zisk. Kvôli tomuto projektu firma vydáva dlhopisy. Do firmy zatiaľ najviac investovala čínska technologická firma Tencent, ktorá kúpila 5% akcií Tesla za takmer 1,8 mld.$.

→ Technologickej firme Imagination Tech klesli akcie o takmer 70% potom čo ich najväčší odberateľ Apple oznámil, že nebude vo svojich zariadeniach používať grafické technológie firmy, ale vytvorí si svoje vlastné. V minulom roku zaplatil Apple firme na licenčných poplatkoch takmer 78 mil. $ čo tvorilo skoro polovicu príjmov firmy Imagination Tech. O tieto príjmy príde a bude dostávať iba malé poplatky za používanie grafického čipu v iPhone, iPad a Apple Watch.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura
Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík
Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:
Nebesník Martin, Bruchánik Rudolf
Csatári Erik, Demová Simona
Medvecová Miroslava
Tirpáková Zuzana
Bielik Matúš

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT